

Gemeinschafts- und Regionalregierungen

Ministerium der Wallonischen Region

Generalsekretariat. Abteilung Kassenwesen. Monatliche Kassenlage. Kassenlage am 30. September 1998, S. 40643.

De Wettelijke Bekendmakingen en Verschillende Berichten worden niet opgenomen in deze inhoudsopgave en bevinden zich van bl. 40646 tot bl. 40692.

De Wettelijke Bekendmakingen en Verschillende Berichten worden niet opgenomen in deze inhoudsopgave en bevinden zich van bl. 40646 tot bl. 40692.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS

MINISTERIE VAN JUSTITIE

N. 98 — 3417

[S - C - 98/09936]

23 NOVEMBER 1998. — Wet betreffende de juridische bijstand (1)

ALBERT II, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2. In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 446*bis* ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 446*bis*. De advocaten verlenen de juridische eerstelijnsbijstand op de in artikel 508/5 bedoelde zittingen.

Zij verlenen de in artikel 508/7 bedoelde juridische tweedelijnsbijstand.

Onder de in artikel 508/19 bedoelde voorwaarden, kent het Rijk vergoedingen toe aan de advocaten voor hun prestaties inzake juridische bijstand. »

Art. 3. De artikelen 455 en 455*bis* van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

Art. 4. In het tweede deel van hetzelfde Wetboek, worden in een boek III*bis* (nieuw), met als opschrift « Juridische eerste- en tweedelijnsbijstand », de volgende bepalingen ingevoegd :

« HOOFDSTUK I. — *Algemene bepaling*

Art. 508/1. Voor de toepassing van dit boek wordt verstaan onder :

1° juridische eerstelijnsbijstand: de juridische bijstand die verleend wordt in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie;

2° juridische tweedelijnsbijstand: de juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijke persoon in de vorm van een omstandig juridisch advies, bijstand al dan niet in het kader van een procedure of bijstand bij een geding met inbegrip van de vertegenwoordiging in de zin van artikel 728;

3° commissie voor juridische bijstand: de commissie bedoeld in artikel 508/2;

4° bureau voor juridische bijstand: het bureau bedoeld in artikel 508/7;

5° organisatie voor juridische bijstand: elke organisatie die in een gerechtelijk arrondissement juridische eerstelijnsbijstand verleent.

MINISTERE DE LA JUSTICE

F. 98 — 3417

[S - C - 98/09936]

23 NOVEMBRE 1998. — Loi relative à l'aide juridique (1)

ALBERT II, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2. Un article 446*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le Code judiciaire :

« Art. 446*bis*. Les avocats assurent l'aide juridique de première ligne dans les permanences visées à l'article 508/5.

Ils assurent l'aide juridique de deuxième ligne visée à l'article 508/7.

L'Etat alloue, aux conditions visées à l'article 508/19, des indemnités aux avocats en raison des prestations accomplies au titre de l'aide juridique. »

Art. 3. Les articles 455 et 455*bis* du même Code sont abrogés.

Art. 4. Dans la deuxième partie du même Code, dans un livre III*bis* (nouveau) intitulé « De l'aide juridique de première et de deuxième ligne », sont insérées les dispositions suivantes :

« CHAPITRE Ier. — *Disposition générale*

Art. 508/1. Pour l'application du présent livre, il faut entendre par :

1° aide juridique de première ligne: l'aide juridique accordée sous la forme de renseignements pratiques, d'information juridique, d'un premier avis juridique ou d'un renvoi vers une instance ou une organisation spécialisées;

2° aide juridique de deuxième ligne: l'aide juridique accordée à une personne physique sous la forme d'un avis juridique circonstancié ou l'assistance juridique dans le cadre ou non d'une procédure ou l'assistance dans le cadre d'un procès y compris la représentation au sens de l'article 728;

3° commission d'aide juridique: la commission visée à l'article 508/2;

4° bureau d'aide juridique: le bureau visé à l'article 508/7;

5° organisation d'aide juridique: toute organisation assurant une aide juridique de première ligne dans un arrondissement judiciaire.

HOOFDSTUK II. — *Commissie voor juridische bijstand*

Art. 508/2. § 1. In elk gerechtelijk arrondissement is er een commissie voor juridische bijstand. In het gerechtelijk arrondissement Brussel zijn er twee commissies: de Nederlandse commissie voor juridische bijstand en de Franse commissie voor juridische bijstand.

De commissie voor juridische bijstand heeft rechtspersoonlijkheid en stelt haar huishoudelijk reglement op.

§ 2. De commissie heeft haar zetel in de hoofdplaats van het arrondissement of in enige andere plaats die zij aanwijst.

§ 3. De commissie is paritair samengesteld uit eensdeels vertegenwoordigers van de balie die worden aangewezen door de Orde van Advocaten van het betrokken gerechtelijk arrondissement en anderdeels vertegenwoordigers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en erkende organisaties voor juridische bijstand.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de nadere regels van erkenning van de organisaties voor juridische bijstand, de samenstelling en de werking van de commissie.

Art. 508/3. De commissie voor juridische bijstand heeft tot taak:

1° de zittingen voor juridische eerstelijnsbijstand van advocaten te organiseren en ervoor te zorgen dat die diensten indien nodig worden gedecentraliseerd;

2° het overleg en de coördinatie te bevorderen tussen de organisaties voor juridische bijstand, en de doorverwijzing naar gespecialiseerde organisaties te vergemakkelijken, zulks onder meer door het sluiten van overeenkomsten in de hand te werken;

3° te zorgen voor de verspreiding van informatie over het bestaan van en de toegangsvoorwaarden tot de juridische bijstand, in het bijzonder bij de sociaal meest kwetsbare groepen.

Die verspreiding geschiedt op de plaatsen waar de juridische bijstand wordt verleend evenals onder meer in de griffies, bij de parketten, de gerechtshoofden, in de gemeentebesturen en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het gerechtelijk arrondissement;

4° de aanbevelingen te doen die zij nodig acht rekening houdend met de verslagen die bedoeld zijn in de artikelen 508/6 en 508/11, en die aanbevelingen en verslagen over te zenden aan de minister van Justitie.

Art. 508/4. Het Rijk kent een subsidie toe aan de commissies voor juridische bijstand op basis van objectieve criteria, vastgesteld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

HOOFDSTUK III. — *Juridische eerstelijnsbijstand*

Art. 508/5. § 1. Onverminderd de door andere organisaties voor juridische bijstand verleende juridische eerstelijnsbijstand worden de zittingen voor juridische eerstelijnsbijstand gehouden door advocaten.

De Orde van Advocaten stelt jaarlijks een lijst op met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het raam van de juridische eerstelijnsbijstand.

De lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven en die zij staven of waarvoor zij zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of de in artikel 488 bedoelde overheden wordt georganiseerd.

Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 469bis.

De Orde zendt de lijst van de advocaten over naar de commissie voor juridische bijstand.

§ 2. Om de verleende juridische bijstand te dekken, zal aan de aanvrager een vaste bijdrage worden gevraagd die de Koning vaststelt nadat Hij het advies heeft ingewonnen van de in artikel 488 bedoelde overheden. Die bijdrage is niet verschuldigd door de personen wier inkomsten onvoldoende zijn noch door de met hen gelijkgestelde personen.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van die inkomsten, welke bewijsstukken moeten worden overgelegd en wie de gelijkgestelde personen zijn.

De controle op het feit of is voldaan aan de voorwaarden inzake kosteloosheid van de juridische eerstelijnsbijstand geschiedt door de advocaat.

§ 3. Indien de doorverwijzing naar een organisatie voor juridische bijstand of naar de juridische tweedelijnsbijstand aangewezen lijkt, wordt zulks onmiddellijk medegedeeld aan de aanvrager. De organisatie of het bureau voor juridische bijstand worden hiervan onverwijld in kennis gesteld.

§ 4. De Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand.

CHAPITRE II. — *De la commission d'aide juridique*

Art. 508/2. § 1er. Il y a dans chaque arrondissement judiciaire une commission d'aide juridique. Dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles, il en existe deux: la commission d'aide juridique française et la commission d'aide juridique néerlandaise.

La commission d'aide juridique a la personnalité juridique et détermine son règlement d'ordre intérieur.

§ 2. La commission a son siège au chef-lieu de l'arrondissement ou en tout autre lieu désigné par elle.

§ 3. La commission est composée paritairement, d'une part, de représentants du barreau désignés par l'Ordre des avocats de l'arrondissement judiciaire concerné, et, d'autre part, de représentants des centres publics d'aide sociale et d'organisations d'aide juridique agréées.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités relatives à l'agrément des organisations d'aide juridique ainsi qu'à la composition et au fonctionnement de la commission.

Art. 508/3. La commission d'aide juridique a pour mission:

1° d'organiser les permanences d'aide juridique de première ligne assurées par des avocats et de veiller à leur décentralisation si nécessaire;

2° de promouvoir la concertation et la coordination entre les organisations d'aide juridique et de faciliter le renvoi vers des organisations spécialisées entre autres en favorisant la conclusion de conventions;

3° de veiller à la diffusion, spécialement auprès des groupes sociaux les plus vulnérables, d'informations relatives à l'existence et aux conditions d'accès à l'aide juridique.

Cette diffusion a lieu là où l'aide juridique est assurée ainsi que, notamment, dans les greffes, les parquets, chez les huissiers de justice, dans les administrations communales et les centres publics d'aide sociale de l'arrondissement judiciaire;

4° de formuler les recommandations qu'elle juge utiles sur la base des rapports visés aux articles 508/6 et 508/11 et transmettre ces recommandations et rapports au ministre de la Justice.

Art. 508/4. L'Etat alloue un subside aux commissions d'aide juridique sur la base de critères objectifs fixés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

CHAPITRE III. — *De l'aide juridique de première ligne*

Art. 508/5. § 1er. Sans préjudice de l'aide juridique de première ligne assurée par d'autres organisations d'aide juridique, les permanences d'aide juridique de première ligne sont assurées par des avocats.

L'Ordre des avocats inscrit une fois l'an sur une liste les avocats désireux d'accomplir des prestations au titre de l'aide juridique de première ligne.

La liste mentionne les orientations que les avocats déclarent et qu'ils justifient ou pour lesquelles ils s'engagent à suivre une formation organisée par le Conseil de l'Ordre ou les autorités visées à l'article 488.

Le refus d'inscription sur la liste est susceptible d'appel conformément à l'article 469bis.

L'Ordre transmet la liste des avocats à la commission d'aide juridique.

§ 2. Une contribution forfaitaire, fixée par le Roi après avoir consulté les autorités visées à l'article 488, sera réclamée au demandeur pour couvrir l'aide juridique accordée. Cette contribution n'est pas due par les personnes dont les ressources sont insuffisantes et par les personnes y assimilées.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le montant de ces ressources, les pièces justificatives à présenter, ainsi que les personnes y assimilées.

L'avocat vérifie si les conditions de gratuité de l'aide juridique de première ligne sont remplies.

§ 3. Lorsque le renvoi vers une organisation d'aide juridique ou vers l'aide juridique de deuxième ligne s'avère indiqué, le demandeur en est immédiatement informé. L'organisation ou le bureau d'aide juridique en est informé sans délai.

§ 4. L'Ordre des avocats contrôle la qualité des prestations effectuées par les avocats au titre de l'aide juridique de première ligne.

In geval van tekortkoming kan de Raad van de Orde met een met redenen omklede beslissing een advocaat schrappen van de in § 1 bedoelde lijst, volgens de bij de artikelen 465 tot 469 bepaalde procedure.

Art. 508/6. Onverminderd de regels inzake beroepsgeheim, zijn de advocaten die juridische eerstelijnsbijstand verlenen ertoe gehouden om, volgens de nadere regels die door de minister van Justitie worden vastgesteld in overleg met de in artikel 488 bedoelde overheden, aan de commissie voor juridische bijstand een jaarverslag over te zenden over hun prestaties in dat verband.

Zij doen aan het bureau beknopt verslag over de consulten die zij hebben gegeven.

HOOFDSTUK IV. — *Gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand*

Afdeling I. — Organisatie

Art. 508/7. Bij elke balie stelt de Raad van de Orde van Advocaten een bureau voor juridische bijstand in volgens de nadere regels en de voorwaarden die hij bepaalt.

Het bureau heeft onder meer tot taak om wachtdiensten te organiseren.

De Orde van Advocaten stelt jaarlijks een lijst op met de advocaten die in hoofdzaak of in bijkomende orde prestaties wensen te verrichten in het kader van de door het bureau georganiseerde juridische tweedelijnsbijstand.

De lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven en die zij staven of waarvoor zij zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of de in de artikel 488 bedoelde overheden wordt georganiseerd.

Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 469*bis*.

Het bureau zendt de lijst van de advocaten over aan de commissie voor juridische bijstand.

Art. 508/8. De Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

In geval van tekortkoming kan de Raad van de Orde van Advocaten met een met redenen omklede beslissing een advocaat schrappen van de in artikel 508/7 bedoelde lijst, volgens de bij de artikelen 465 tot 469 bepaalde procedure.

Art. 508/9. § 1. Voor het verkrijgen van gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand verwijzen de personen die de juridische eerstelijnsbijstand verlenen de aanvrager door naar het bureau.

Het bureau wijst een advocaat aan, die de aanvrager heeft gekozen op de in artikel 508/7 bedoelde lijst. Het bureau stelt de advocaat in kennis van zijn aanwijzing.

De advocaat wiens naam op de lijst voorkomt en tot wie een rechtzoekende zich heeft gewend zonder zich eerst bij het bureau aan te melden, vraagt aan het bureau de toestemming om aan zijn cliënt de juridische tweedelijnsbijstand te verlenen, indien hij van oordeel is dat deze aanspraak kan maken op gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De advocaat zendt de in artikel 508/13 bedoelde stukken over aan het bureau.

In spoedeisende gevallen mag de persoon die geen advocaat heeft zich rechtstreeks tot de advocaat van de wachtdienst wenden. Die advocaat verleent hem juridische bijstand en vraagt aan het bureau bevestiging van zijn aanwijzing.

§ 2. Een advocaat die optreedt met toepassing van dit hoofdstuk, mag zich in geen geval rechtstreeks tot de rechthebbende richten met het oog op de betaling van de honoraria en kosten, tenzij het bureau hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen.

Art. 508/10. Wanneer de begunstigde de taal van de procedure niet spreekt, stelt het bureau hem voor zover mogelijk een advocaat voor die zijn taal spreekt of een andere taal die hij begrijpt en bij ontstentenis hiervan een tolk, overeenkomstig de bepalingen van artikel 184*bis* van het Wetboek van strafvordering, ongeacht de aard van de procedure.

Art. 508/11. De advocaten moeten geregeld aan het bureau verslag doen, op de wijze die door de minister van Justitie wordt bepaald in overleg met de in artikel 488 bedoelde overheden.

Het bureau zendt jaarlijks een verslag inzake de werking van de juridische tweedelijnsbijstand over aan de commissie voor juridische bijstand en aan de minister van Justitie, op de wijze die deze laatste bepaalt.

En cas de manquement, le Conseil de l'Ordre peut, par décision motivée, radier un avocat de la liste visée au § 1er, selon la procédure prévue aux articles 465 à 469.

Art. 508/6. Sans préjudice des règles relatives au secret professionnel, les avocats assurant l'aide juridique de première ligne sont tenus d'adresser à la commission d'aide juridique un rapport annuel portant sur les prestations accomplies à ce titre selon les modalités établies par le ministre de la Justice en concertation avec les autorités visées à l'article 488.

Ils font un rapport succinct au bureau des consultations qu'ils ont données.

CHAPITRE IV. — *De l'aide juridique de deuxième ligne partiellement ou entièrement gratuite*

Section 1re. — De l'organisation

Art. 508/7. Au sein de chaque barreau, le Conseil de l'Ordre des avocats établit un bureau d'aide juridique selon les modalités et les conditions qu'il détermine.

Le bureau a notamment pour mission d'organiser des services de garde.

L'Ordre des avocats inscrit une fois l'an sur une liste les avocats désireux d'accomplir à titre principal ou à titre accessoire des prestations au titre de l'aide juridique de deuxième ligne organisée par le bureau.

La liste mentionne les orientations que les avocats déclarent et qu'ils justifient ou pour lesquelles ils s'engagent à suivre une formation organisée par le Conseil de l'Ordre ou les autorités visées à l'article 488.

Le refus d'inscription sur la liste est susceptible d'appel conformément à l'article 469*bis*.

Le bureau transmet la liste des avocats à la commission d'aide juridique.

Art. 508/8. L'Ordre des avocats contrôle la qualité des prestations effectuées par les avocats au titre de l'aide juridique de deuxième ligne.

En cas de manquement, le Conseil de l'Ordre peut par décision motivée radier un avocat de la liste visée à l'article 508/7 selon la procédure visée aux articles 465 à 469.

Art. 508/9. § 1er. Pour l'obtention d'une aide juridique de deuxième ligne partiellement ou entièrement gratuite, les personnes accordant l'aide juridique de première ligne renvoient le demandeur vers le bureau.

Le bureau désigne un avocat que le demandeur aura choisi sur la liste visée à l'article 508/7. Le bureau informe l'avocat de sa désignation.

L'avocat dont le nom figure sur la liste et auquel un justiciable se sera adressé directement sans passer par le bureau demande au bureau l'autorisation d'accorder l'aide juridique de deuxième ligne à son client lorsqu'il estime que celui-ci peut bénéficier de la gratuité complète ou partielle. L'avocat fait parvenir au bureau les pièces visées à l'article 508/13.

En cas d'urgence, la personne qui n'a pas d'avocat peut s'adresser directement à l'avocat du service de garde. Cet avocat lui assure l'aide juridique et demande au bureau la confirmation de sa désignation.

§ 2. Un avocat qui intervient en application du présent chapitre ne peut en aucun cas s'adresser directement au bénéficiaire en vue du paiement des frais et honoraires, à moins que le bureau ne l'autorise à percevoir des provisions en cas d'urgence.

Art. 508/10. Lorsque le bénéficiaire ne parle pas la langue de la procédure, le bureau lui propose dans la mesure du possible un avocat parlant sa langue ou une autre langue qu'il comprend et, à défaut, un interprète, conformément aux dispositions de l'article 184*bis* du Code d'instruction criminelle, quelle que soit la nature de la procédure.

Art. 508/11. Les avocats sont tenus de faire régulièrement rapport au bureau selon les modalités établies par le ministre de la Justice en concertation avec les autorités visées à l'article 488.

Le bureau transmet annuellement un rapport sur le fonctionnement de l'aide juridique de deuxième ligne à la commission d'aide juridique et au ministre de la Justice selon les modalités établies par celui-ci.

Art. 508/12. Behalve in spoedeisende gevallen of wanneer het bureau er uitdrukkelijk mee heeft ingestemd, is het de advocaten verboden juridische tweedelijnsbijstand te verlenen voor de zaken waarin ze zijn opgetreden in het raam van de in artikel 508/4 bedoelde juridische eerstelijnsbijstand.

Afdeling II

Toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid

Art. 508/13. De juridische tweedelijnsbijstand kan gedeeltelijk of volledig kosteloos zijn voor wie over onvoldoende inkomsten beschikt en voor de met hen gelijkgestelde personen.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van die inkomsten, de over te leggen bewijsstukken en wie gelijkgesteld wordt met de personen met onvoldoende inkomsten.

Het bureau gaat na of voldaan is aan de voorwaarden inzake kosteloosheid.

Het bureau bewaart een afschrift van de stukken.

Art. 508/14. De aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid wordt mondeling of schriftelijk gedaan door de aanvrager of zijn advocaat wiens naam voorkomt op de lijst bedoeld in artikel 508/7.

Behalve in spoedeisende gevallen worden alle in artikel 508/13 bedoelde bewijsstukken bij de aanvraag gevoegd.

In spoedeisende gevallen kan door het bureau het voordeel van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid voorlopig worden toegekend aan de aanvrager in dat geval bepaalt het bureau de termijn voor het indienen van de in artikel 508/13 bedoelde bewijsstukken.

Het bureau oordeelt op stukken bij zijn beslissing over de aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De aanvrager of, in voorkomend geval, zijn advocaat, wordt gehoord op zijn verzoek of indien het bureau dat nodig acht.

Kennelijk ongegronde aanvragen worden geweigerd.

Art. 508/15. Behoudens in spoedeisende gevallen wordt aan de aanvrager en, in voorkomend geval, aan zijn advocaat kennis gegeven van de beslissing binnen vijftien dagen na de aanvraag.

Elke beslissing tot weigering wordt met redenen omkleed.

De kennisgeving ervan moet nuttige informatie bevatten om het beroep bepaald bij artikel 508/16 in te stellen.

Art. 508/16. De aanvrager kan binnen een maand na de in artikel 508/15 bedoelde kennisgeving beroep instellen bij de arbeidsrechtbank tegen een beslissing tot weigering.

Art. 508/17. Zo de aanvrager gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand is toegekend en hij een verzoek tot rechtsbijstand wenst in te dienen, zendt zijn advocaat de voor de toekenning van de juridische bijstand ingediende stukken onverwijld over aan de bevoegde rechtbank.

Art. 508/18. Het bureau kan een einde maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden bepaald bij artikel 508/13 of wanneer hij kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen.

De advocaat dient daartoe een gemotiveerd verzoek in bij het bureau.

Het bureau geeft de begunstigde kennis van het verzoek en nodigt hem uit zijn opmerkingen te maken.

Elke beslissing tot ontheffing wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis van de begunstigde gebracht. Tegen die beslissing kan beroep worden ingesteld.

De artikelen 508/15 en 508/16 zijn van toepassing.

HOOFDSTUK V. — *De vergoeding van de advocaten*

Art. 508/19. § 1. De advocaten belast met de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand doen verslag aan het bureau over elke behandelde zaak waarvoor zij in dit raam prestaties hebben verricht.

Het bureau kent voor die prestaties aan de advocaten punten toe en het doet hierover verslag aan de stafhouder.

De stafhouder deelt het totaal van de punten van de balie mee aan de in artikel 488 bedoelde overheden die het totaal van de punten van alle balies meedelen aan de minister van Justitie.

§ 2. Zodra hij de mededeling heeft ontvangen van de informatie bedoeld in § 1, kan de minister van Justitie een controle laten uitvoeren op de wijze die hij bepaalt na raadpleging van de in artikel 488 bedoelde overheden. Hij gelast de betaling van de vergoeding aan die overheden die via de Ordes van Advocaten voor de verdeling ervan zorgen.

Art. 508/12. Sauf en cas d'urgence ou d'accord exprès du bureau, il est interdit aux avocats d'accorder une aide juridique de deuxième ligne dans les affaires pour lesquelles ils sont intervenus au titre de l'aide juridique de première ligne visée à l'article 508/4.

Section II

Du bénéfice de la gratuité complète ou partielle

Art. 508/13. L'aide juridique de deuxième ligne peut être partiellement ou entièrement gratuite pour les personnes dont les ressources sont insuffisantes ou pour les personnes y assimilées.

Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des ministres le montant de ces ressources, les pièces justificatives à produire ainsi que les personnes assimilées à celles dont les ressources sont insuffisantes.

Le bureau vérifie si les conditions de gratuité sont remplies.

Le bureau conserve une copie des pièces.

Art. 508/14. La demande tendant au bénéfice de la gratuité complète ou partielle est introduite verbalement ou par écrit par le demandeur ou son avocat figurant sur la liste visée à l'article 508/7.

Sauf en cas d'urgence, toutes les pièces justificatives visées à l'article 508/13 sont jointes à la demande.

En cas d'urgence, le bénéfice de la gratuité complète ou partielle peut être accordé provisoirement au demandeur par le bureau. Dans ce cas, le bureau fixe le délai dans lequel le demandeur doit produire les pièces justificatives visées à l'article 508/13.

Pour statuer sur la demande de la gratuité complète ou partielle, le bureau se prononce sur pièces. Le demandeur ou, le cas échéant, son avocat, est entendu à sa demande ou lorsque le bureau l'estime nécessaire.

Les demandes manifestement mal fondées sont rejetées.

Art. 508/15. Sauf en cas d'urgence, le demandeur et, le cas échéant, son avocat, est informé de la décision du bureau dans les quinze jours de la demande.

Toute décision de refus est motivée.

Sa notification doit contenir les informations utiles pour introduire le recours prévu à l'article 508/16.

Art. 508/16. Le demandeur peut, dans le mois de la notification prévue à l'article 508/15, former un recours auprès du tribunal du travail contre une décision de refus.

Art. 508/17. Si le demandeur a obtenu l'aide juridique entièrement ou partiellement gratuite et souhaite introduire une requête tendant à l'assistance judiciaire, son avocat transmet sans délai les pièces produites pour l'octroi de l'aide juridique au tribunal compétent.

Art. 508/18. Le bureau peut mettre fin à l'aide juridique de deuxième ligne lorsque le bénéficiaire ne satisfait plus aux conditions prévues à l'article 508/13 ou lorsque le bénéficiaire ne collabore manifestement pas à la défense de ses intérêts.

A cette fin, l'avocat dépose une requête motivée au bureau.

Le bureau porte la requête à la connaissance du bénéficiaire et l'invite à formuler ses observations.

Toute décision de mettre fin à l'aide octroyée est communiquée par lettre recommandée à la poste au bénéficiaire. Cette décision est susceptible de recours.

Les articles 508/15 et 508/16 sont d'application.

CHAPITRE V. — *L'indemnisation des avocats*

Art. 508/19. § 1er. Les avocats chargés de l'aide juridique de deuxième ligne partiellement ou complètement gratuite font rapport au bureau sur chaque affaire pour laquelle ils ont accompli des prestations à ce titre.

Le bureau attribue des points aux avocats pour ces prestations et en fait rapport au bâtonnier.

Le bâtonnier communique le total des points de son barreau aux autorités visées à l'article 488, lesquelles communiquent le total des points de tous les barreaux au ministre de la Justice.

§ 2. Dès réception de l'information visée au § 1er, le ministre de la Justice peut faire effectuer un contrôle selon les modalités qu'il détermine après concertation avec les autorités visées à l'article 488. Il ordonne le paiement de l'indemnité à ces autorités qui en assurent la répartition par le biais des Ordres des avocats.

HOOFDSTUK VI. — *Terugvordering van de rijksvergoeding**Recht van de advocaat op de volledige betaling van honoraria en kosten*

Art. 508/20. § 1. Onverminderd strafrechtelijke sancties kan de vergoeding verleend voor de juridische tweedelijnsbijstand door de Schatkist van de bijgestane persoon worden teruggevorderd :

1° indien blijkt dat zich een wijziging heeft voorgedaan in zijn vermogen, inkomsten of lasten en hij derhalve in staat is te betalen;

2° wanneer de rechtzoekende voordeel heeft gehaald uit het optreden van de advocaat, zodanig dat, mocht dat voordeel hebben bestaan op de dag van de aanvraag, die bijstand hem niet zou zijn toegekend;

3° indien de bijstand is verleend op grond van valse verklaringen of door andere bedrieglijke middelen is verkregen.

In dat geval bepaalt het bureau de staat van kosten en honoraria die de advocaat nog kan vorderen van de begunstigde.

§ 2. Ingeval de begunstigde recht heeft op een tegemoetkoming binnen het raam van een rechtsbijstandverzekering, stelt de aangewezen advocaat het bureau hiervan in kennis en treedt de Schatkist in de rechten van de begunstigde ten belope van het door haar gedragen bedrag van de verleende juridische bijstand.

Ingeval de begunstigde voornoemde tegemoetkoming heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

Ingeval de advocaat van de begunstigde voornoemde tegemoetkoming heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

§ 3. De terugvordering bedoeld in § 1 van dit artikel verjaart na een termijn van vijf jaar te rekenen van de beslissing tot verlening van de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische bijstand, zonder dat de verjaringstermijn korter kan zijn dan één jaar, te rekenen van de ontvangst van de vergoeding door de advocaat.

HOOFDSTUK VI. — *De ambtshalve toevoeging van advocaten*

Art. 508/21. Telkens wanneer krachtens de wet een advocaat ambtshalve moet worden toegevoegd, gebeurt de aanwijzing door de stafhouder of door het bureau, behoudens de uitzonderingen waarin de wet voorziet.

Art. 508/22. Wanneer de persoon die moet worden bijgestaan niet voldoet aan de in artikel 508/13 bedoelde inkomensvoorwaarden, wijst de stafhouder naar keuze van die persoon een advocaat aan. In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan, die deelneemt aan de in artikel 508/7 bedoelde wachtdiensten.

Artikel 459 is van toepassing op de honoraria van deze advocaat.

Ingeval de bijgestane persoon nalaat of weigert te betalen, wordt aan de ambtshalve toegevoegde advocaat een rijksvergoeding toegekend wegens de werkzaamheden waarvoor de toevoeging heeft plaatsgehad.

In geval van gedeeltelijke betaling van de honoraria door de bijgestane persoon wordt de vergoeding verminderd met het betaalde bedrag.

Wanneer een vergoeding wordt toegekend, zijn de hoofdstukken V en VI van toepassing.

Art. 508/23. Wanneer de bijgestane persoon voldoet aan de bij artikel 508/13 bepaalde inkomensvoorwaarden, wijst het bureau een advocaat aan uit de in artikel 508/7 bedoelde lijst.

In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan die is ingeschreven op de in artikel 508/7 bedoelde lijst en geeft hij hiervan kennis aan het bureau.

Voor het overige zijn de hoofdstukken IV tot VI van toepassing. »

Art. 5. Artikel 580 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« 18° van de gevallen waarin beroep wordt ingesteld tegen de beslissingen van het bureau voor juridische bijstand. »

Art. 6. Artikel 676 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

« Art. 676. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit welke bewijsstukken moeten worden overgelegd voor de toepassing van dit boek.

Voor de toepassing van deze bepaling kunnen de ambtenaren van het bestuur van financiën ontslagen worden van de geheimhouding die hun opgelegd is bij de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen. »

CHAPITRE VI. — *De la récupération de l'indemnité de l'Etat*
Du droit de l'avocat au paiement intégral des frais et honoraires

Art. 508/20. § 1er. Sans préjudice de sanctions pénales, l'indemnité allouée pour l'aide juridique de deuxième ligne peut être récupérée par le Trésor auprès du bénéficiaire de cette aide :

1° s'il est établi qu'est intervenue une modification du patrimoine, des revenus ou des charges du bénéficiaire et que celui-ci est par conséquent en mesure de payer;

2° lorsque le justiciable a tiré profit de l'intervention de l'avocat de manière telle que si ce profit avait existé au jour de la demande, cette aide ne lui aurait pas été accordée;

3° si l'aide a été accordée à la suite de fausses déclarations ou a été obtenue par d'autres moyens frauduleux.

Dans ce cas, le bureau dresse l'état des frais et honoraires que l'avocat peut encore réclamer au bénéficiaire.

§ 2. Si le bénéficiaire a droit à l'intervention d'une assurance de protection juridique, l'avocat désigné en informe le bureau et le Trésor est subrogé aux droits du bénéficiaire à concurrence du montant de l'aide juridique consentie qu'il a pris en charge.

Si le bénéficiaire a obtenu ladite intervention, le Trésor lui réclame le montant de l'aide juridique consentie.

Si l'avocat du bénéficiaire a obtenu ladite intervention, le Trésor lui réclame le montant de l'aide juridique consentie.

§ 3. La récupération visée au § 1er du présent article se prescrit par cinq ans à compter de la décision d'octroi de l'aide juridique partiellement ou entièrement gratuite, sans que le délai de prescription puisse être inférieur à un an à compter de la perception de l'indemnité par l'avocat.

CHAPITRE VII. — *De la commission d'office des avocats*

Art. 508/21. Dans tous les cas où en vertu de la loi un avocat doit être commis d'office, il est désigné par le bâtonnier ou par le bureau, sauf les exceptions prévues par la loi.

Art. 508/22. Lorsque la personne qui doit être assistée n'est pas dans les conditions de ressources visées à l'article 508/13, le bâtonnier désigne l'avocat qui aura été choisi par cette personne. Dans les cas qu'il juge urgents, le bâtonnier désigne un avocat qui participe aux services de garde visés à l'article 508/7.

L'article 459 est applicable en ce qui concerne les honoraires de cet avocat.

Si la personne assistée omet ou refuse de payer, l'Etat alloue une indemnité à l'avocat commis d'office pour l'accomplissement des prestations pour lesquelles la commission a eu lieu.

En cas de paiement partiel des honoraires par la personne assistée, l'indemnité est diminuée du montant payé.

Lorsqu'une indemnité est octroyée, les chapitres V et VI sont d'application.

Art. 508/23. Lorsque la personne assistée est dans les conditions de ressources visées à l'article 508/13, le bureau désigne un avocat dans la liste visée à l'article 508/7.

Dans les cas qu'il juge urgents, le bâtonnier désigne un avocat qui est inscrit sur la liste visée à l'article 508/7 et en informe le bureau.

Pour le surplus, les dispositions des chapitres IV à VI sont d'application. »

Art. 5. L'article 580 du même Code est complété comme suit :

« 18° des recours contre les décisions du bureau d'aide juridique. »

Art. 6. L'article 676 du Code judiciaire est remplacé par ce qui suit :

« Art. 676. Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les pièces justificatives à produire pour l'application de ce livre.

Pour l'exécution de cette disposition, les agents de l'administration des finances peuvent être déliés du secret professionnel qui leur est imposé par les lois relatives aux impôts sur les revenus. »

Art. 7. In artikel 704, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden « 508/16 » ingevoegd tussen de woorden « in de artikelen » en het woord « 580 ».

Art. 8. In artikel 184bis van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 10 oktober 1967 en gewijzigd bij de wet van 22 januari 1975, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) De woorden « in deel IV, boek I » worden vervangen door de woorden « in de artikelen 508 tot 508/23 »

B) De woorden « bureau voor consultatie en verdediging » worden vervangen door de woorden « bureau voor juridische bijstand ».

Art. 9. De Koning bepaalt gelijke inkomensvoorwaarden voor het verkrijgen van het in boek IIIbis van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde recht op gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische bijstand en van de in de artikelen 664 tot 699 van hetzelfde Wetboek bedoelde rechtsbijstand, alsook welke identieke bewijsstukken voor beide moeten worden overgelegd.

Art. 10. De zaken die op de datum van inwerkingtreding van deze wet door het bureau voor consultatie en verdediging aan de advocaten zijn toegewezen, worden verder door hen behandeld totdat ze zijn beëindigd.

Art. 11. De Koning stelt voor iedere bepaling in deze wet de datum van inwerkingtreding vast.

De wet treedt in haar geheel in werking ten laatste op 31 december 1999.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands Zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 23 november 1998.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Justitie,
T. VAN PARYS

Met 's Lands zegel gezegeld:

De Minister van Justitie,
T. VAN PARYS

Nota

(1) *Gewone zitting 1995-1996.*

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Parlementaire stukken. — Wetsvoorstel, nr. 549/1.

Gewone zitting 1997-1998.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Parlementaire stukken. — Amendementen, nrs. 549/2 tot 549/6. — Advies van de Raad van State, nr. 549/7. — Amendementen, nrs. 549/8 tot 549/13. — Verslag van de heer Vandenbossche, nr. 549/14. — Tekst aangenomen door de commissie, nr. 549/15. — Tekst aangenomen in plenaire vergadering en overgezonden aan de Senaat, nr. 549/16.

Parlementaire Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 30 april 1998.

Senaat.

Parlementaire stukken. — Wetsontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers, nr. 1-970/1. — Amendementen, nrs. 1-970/2 tot 1-970/4. — Verslag van de heer Bourgeois, nr. 1-970/5. — Tekst aangenomen door de commissie, nr. 1-970/6. — Amendementen ingediend na de goedkeuring van het verslag, nrs. 1-970/7 tot 1-970/9.

Parlementaire Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 16 juli 1998.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Parlementaire stukken. — Wetsontwerp geamendeerd door de Senaat, nr. 549/17. — Verslag van de heer Vandenbossche, nr. 549/18. — Amendementen voorgesteld na indiening van het verslag, nr. 549/19.

Parlementaire Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 12 november 1998.

Art. 7. A l'article 704, premier alinéa, du même Code, les mots « 508/16 » sont insérés entre les mots « aux articles » et le mot « 580 ».

Art. 8. A l'article 184bis du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 10 octobre 1967 et modifié par la loi du 22 janvier 1975, sont apportées les modifications suivantes :

A) Les mots « au livre premier de la quatrième partie » sont remplacés par les mots « aux articles 508 à 508/23 ».

B) Les mots « au livre premier de la quatrième partie » sont remplacés par les mots « bureau d'aide juridique ».

Art. 9. Le Roi fixe des conditions de ressources identiques pour l'obtention du bénéfice de l'aide juridique partiellement ou entièrement gratuite, visée au livre IIIbis du Code judiciaire et de l'assistance judiciaire visée aux articles 664 à 699 du même Code et détermine les mêmes pièces justificatives à produire pour l'une et l'autre.

Art. 10. Au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, les affaires attribuées par le bureau de consultation et de défense restent jusqu'à leur terme à la charge des avocats désignés.

Art. 11. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de chacune des dispositions de la présente loi.

L'ensemble de la présente loi entre en vigueur au plus tard le 31 décembre 1999.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du Sceau de l'État et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 23 novembre 1998.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,
T. VAN PARYS

Scellé du sceau de l'Etat :

Le Ministre de la Justice,
T. VAN PARYS

Note

(1) *Session ordinaire 1995-1996.*

Chambre des représentants.

Documents parlementaires. — Proposition de loi n° 549/1.

Session ordinaire 1997-1998.

Chambre des représentants.

Documents parlementaires. — Amendements, n°s 549/2 à 549/6. — Avis du Conseil d'Etat, n° 549/7. — Amendements, n°s 549/8 à 549/13. — Rapport de M. Vandenbossche, n° 549/14. — Texte adopté par la commission, n° 549/15. — Texte adopté en séance plénière et transmis au Sénat, n° 549/16.

Annales parlementaires. — Discussion et adoption. Séance du 30 avril 1998.

Sénat.

Documents parlementaires. — Projet de loi transmis par la Chambre des représentants, n° 1970/1. — Amendements n°s 1-970/2 à 1-970/4. — Rapport de M. Bourgeois, n° 1-970/5. — Texte adopté par la commission, n° 1-970/6. — Amendements déposés après l'approbation du rapport, n°s 1-970/7 à 1-970/9.

Annales parlementaires. — Discussion et adoption. Séance du 16 juillet 1998.

Chambre des représentants.

Documents parlementaires. — Projet amendé par le Sénat, n° 549/17. — Rapport de M. Vandenbossche, n° 549/18. — Amendements présentés après le dépôt du rapport, n° 549/19.

Annales parlementaires. — Discussion et adoption. Séance du 12 novembre 1998.